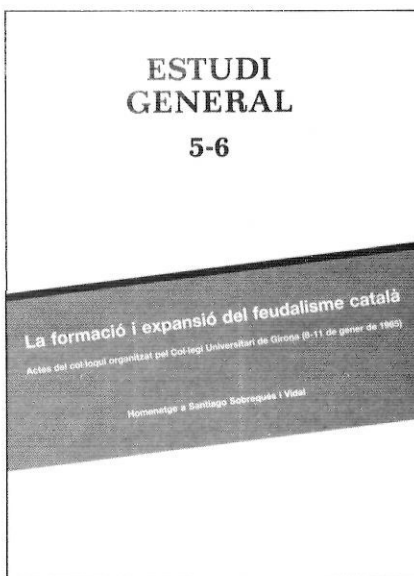

Una visió renovadora del feudalisme català

La formació i expansió del feudalisme català. Actes del col·loqui organitzat pel Col·legi Universitari de Girona (8-11 de gener de 1985). Homenatge a Santiago Sobrequés i Vidal. Estudi General, n° 5/6, Girona, ed. C.U.G.-U.A.B., 1988. Edició a cura de Jaume Portella i Comas.

Entre els dies 8 i 11 del mes de gener de 1985 es va celebrar al Col·legi Universitari de Girona un col·loqui que portava el títol "La formació i expansió del feudalisme català". Acaba d'aparèixer, recentment, el volum —número 5/6 de la revista del Col·legi *Estudi General*— que en recull les actes. Amb aquesta publicació, l'edició de la qual ha anat a cura de Jaume Portella, es ret homenatge al medievalista gironí, mort l'any 1973, Santiago Sobrequés i Vidal. S'hi apleguen les ponències de Pierre Bonnassie i Pierre Guichard, les comunicacions de Manuel Riu, Ramon Martí, Gabriel Roura, Anscari M. Mundó, Frederic i Antoni M. Udina, Michel Zimmermann, Thomas N. Bisson, Martí Aurell, Miquel Barceló, Guillem Rosselló-Bordoy, Àngel Poveda, Antoni Virgili, Antoni Furió i Ferran Garcia, Enric Guinot, Jaume Portella, Ricard Soto, Àngel M. Rodríguez, Aurèlia Jené, Josep M. Pons i Guri, Antoni L. Sanz, Paul H. Freedman, Christian Guilleré, Joan Pau Rubiés i Josep M. Salrach i Jaume Sobrequés i Gaspar Felíu, i també els debats als quals conduïren les exposicions dels participants, a més del text de la conferència de Reyna Pastor sobre el feudalisme castellano-llleonès i de les paraules inaugurals de Miquel Barceló.

El volum *La formació i expansió del feudalisme català* es situa plenament en una línia d'estudi del feudalisme

renovadora i fructífera, que ha deixat de banda la vella i exclusivista història institucional i la nova i eixorca moda de les "mentalitats". Ha qüestionat i rebut, alhora, definitivament —com a mínim a nivell científic— esquemes que havien estat sovint preconcebuts en anàlisis més ideologitzades que no pas producte de l'estudi històric. D'aquesta manera, sobretot després dels treballs de Pierre Bonnassie, el feudalisme català —imposat amb violència i rapidesa en els decennis centrals del segle onzè— ha adquirit originalitat, deixant d'ésser considerat una derivació d'un suposat "feudalisme clàssic". L'expansió del feudalisme català no serà tampoc, ja, entesa en termes de "croada" o "reconquesta", sinó a partir del conflicte entre dues societats diferents: la invasora, de tipus feudal, de gran capacitat militar, i l'envaïda, la societat andalusina, definida per Miquel Barceló com a tributària. L'adequada comprensió de l'agressió i triomf de la primera sobre la segona només pot ser assolida a través del coneixement d'ambdues societats,

al qual ha contribuït a bastament el col·loqui de Girona.

Em sembla important de remarcar dos elements, definitoris també de l'enfocament de l'obra que és objecte del comentari. En primer lloc, l'adopció per la major part dels ponents i comunicants d'una visió ampla del feudalisme, superadora de l'estreta concepció jurídica anterior del règim feudal. Bonnassie remarca en aquest sentit que "...le féodalisme sera étudié dans toutes ses dimensions: dans ces aspects institutionnels et juridiques, certes (et il ne faut pas les négliger), mais aussi sociaux, économiques, militaires, voire mentaux et idéologiques". Segonament, la rellevància atorgada a l'arqueologia —"... un altre factor conduent a la superació de tanta irrellevància més o menys erudita", a parer de Barceló—, reconeguda cada vegada més com una via de coneixement necessària i indispensable de les societats medievals. Són destacables, en aquest sentit, els estats de la qüestió de Manuel Riu per la societat feudal i de Guillem Rosselló-Bordoy per l'andalusina. Ens trobem, en definitiva, davant un volum —*La formació i expansió del feudalisme català*—, acuradament editat, que conté uns textos, rigorosos i de sòlides bases, fonamentals i indispensables per a entendre la història dels Països Catalans a l'època medieval.

JORDI CANAL I MORELL